

7/456

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR

Sayı :B.02.0.002/ 3055
Konu :

ANKARA

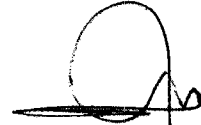
22.5/2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ :** a) TBMM Başk.nın, 28.04.2003 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/456-1503-5982 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 01.05.2003 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-130-2/1922 sayılı yazısı.
c) Dış Ticaret Müst.nın 21.02.2003 tarih ve B.02.1.DTM.0.02.08.01/25736 sayılı yazısı
d) Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.nin 14.05.2003 tarih ve B.02.2.EXİ.0.65.00.01/066/2003/004983 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Atilla BAŞOĞLU'nun Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığın koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği, 7/456-1503 esas no'lu yazılı soru önergesi cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Ek: Soru Önergesi Cevabı (11 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/456

T.C.
BAŞBAKANLIK
DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI
İhracat Genel Müdürlüğü

SAYI : B.02.1.DTM.0.02.08.01.
KONU :

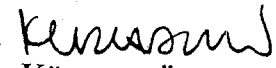
20.05.03 25736

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Mehmet Ali ŞAHİN)

İLGİ : 07.05.2003 tarih ve B.02.2.002/2661 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazınız eki, Adana Milletvekili Atilla BAŞOĞLU'nun Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'a tevcih ettiği yazılı soru önergesinde yer alan ve Müsteşarlığımızı ilgilendiren konulara ilişkin görüşlerimizi içeren not ekte sunulmaktadır.

Keyfiyet bilgilerine arz olunur.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

Ek : 5 Sayfa

21.5.2003
3043

A. Sınır Ticaretinin Yeniden Düzenlenmesi İçin Çalışmalar Yapılması :

Sınır ticaretinin 1997 yılından itibaren bilhassa motorinin de dahil edilmesiyle birlikte ithalat ağırlıklı bir uygulama şekline dönüşmesi sebebiyle alternatif bir uygulama olarak, komşu ülkelere ihracatın artırılması ve bölgedeki esnafa dış ticaret yapma imkanı sağlanması amacıyla, sınır illerindeki gümrük hattı sıfır noktasında sınır ticaret merkezleri kurulması yönünde çalışmalar tamamlanmıştır.

Bu çerçevede; sınır ticareti uygulamasına alternatif olarak; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki ekonomik ve ticari faaliyetlere süreklilik ve ivme kazandırılması ve böylece bölgedeki esnaf ve tacirlerin, hem ihracat hem de ithalat yapmalarına imkan tanınması amacıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından hazırlanan "Sınır Ticaret Merkezleri Kurulmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı" 10.04.2003 tarih ve 25075 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Karar ile, Türkiye'nin yaşam standartlarının düşük ve işsizliğin ciddi boyutlarda olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu coğrafi bölgelerinde ekonomik sınai ve ticari gelişmenin hızlandırılmasını teminen sınır ticareti yapılacak Sınır Ticaret Merkezlerinin kurulması ve bu merkezlerden yapılacak ihracat ve ithalatın usul ve esaslarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

B. Uluslararası Marka Oluşturma Faaliyetlerinin Özendirilmesi :

Türkiye'de kendi unvan ve/veya markasıyla ticari ve/veya sınai faaliyette bulunan şirketler ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ)'nin uluslararası pazarlarda ürünlerine Türk malı imajı ve marka oluşturmak amacıyla gerçekleştirecekleri faaliyetlere ilişkin harcamalarının desteklenebilmesi amacıyla hazırlanan 2000/3 sayılı "Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Tanıtım ve Tutundurması ile Türk Malı İmajının Yerleştirilmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" in uygulamasında karşılaşılan sorunların giderilmesi ve farklı destek unsurlarının da sisteme dahil edilebilmesini teminen yeni bir Karar Taslağı hazırlanmış olup, sözkonusu taslak, imzaya açılmıştır.

Öte yandan; ihracat artışının sürdürülebilirliğine katkı sağlayacak önemli konulardan biri olan Türk malı imajı yaratılması ve uluslar arası marka oluşturulması hususu önergesinin "C" başlığında açıklanan "İhracat Stratejisi"nin Pazarlama konusu kapsamında öncelikli hedefler arasında yer almakta olup, anılan Strateji çerçevesinde bu yöndeki çalışmalara ağırlık verilecektir.

C. İhracat için Stratejik Planlama Yapılması :

"İhracat için Stratejik Planlama" görevinin yerine getirilebilmesi amacıyla "Hedefe Yönelik Proje Planlaması" yöntemi çerçevesinde bir "İhracat Stratejisi" oluşturma projesi, Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü'nce yürütülmektedir. Stratejinin hazırlanabilmesi için, "bütünsel yaklaşım" ve "mantıksal çerçeve yaklaşımı" kavramları üzerine kurulan ve son yıllarda özellikle Avrupa Birliği ve Dünya Bankası destekli çalışmalarda yaygın bir şekilde kullanılan "Amaca Yönelik Proje Planlaması" yöntemi kullanılmaktadır. Anılan Yöntem, projeleri hazırlayanların ve uygulayanların fikirlerini daha iyi bir biçimde düzenlemelerine, formüle etmelerine ve bunları belirgin ve standartlaşmış bir biçimde ortaya koymalarına yardım etmekte olup, izleme ve değerlendirme aşamalarında yapılan düzenlemeleri de kolaylaştırmaktadır. Anılan yöntemin en önemli özelliklerinden birisi, projenin her aşamasında etkin katılımcılığa önem vermesi, ve bu sayede projenin, uygulama aşamasında, ilgili tüm kesimler tarafından benimsenmesini sağlaması olarak belirlenmektedir.

Söz konusu proje kapsamında, stratejinin ana hedeflerini ve stratejik alt amaçlarını belirlemek üzere, 11-13 Nisan 2003 tarihleri arasında, özel sektörün etkin katılımı ile "Proje Planlama Grubu Çalışması" gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, ilk olarak, hazırlanması amaçlanan Strateji'nin genel amacı, ihracat artışında görülen istikrarsız artış trendi de dikkate alınarak, "sürdürülebilir ihracat artışını sağlayacak ihracat yapısını oluşturmak" şeklinde oluşturulmuştur.

İhracat stratejisinin genel amacı belirlendikten sonra yapılan Durum Analizi çalışması sonucunda İhracat Stratejisinin 6 "**Öncelikli Alanı**"; pazarlama, bilgi teknolojileri, finansman ve destek mekanizmaları, ikili ve çok taraflı ticari ilişkiler, kurumsal yapı, işbirliği ve koordinasyon ile araştırma ve geliştirme olarak belirlenmiştir. Ayrıca, her bir alanın amaçları da ayrıca belirlenmiş ve performans kriterleri tespit edilmiştir.

Bu aşamadan sonra, ilk olarak, 11-13 Nisan 2003 tarihleri arasında gerçekleştirilen çalışmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde hazırlanacak İhracatın Stratejik Planlaması ana raporunun, Haziran ayında tamamlanması öngörülmektedir. Bir sonraki aşamada her bir öncelikli alanda belirlenen amaçlara ulaşmak için yapılması gereken faaliyet, düzenleme ve projelerin belirlenmesi ve yürütülmesi amacıyla, kamu kesimi temsilcilerinin ağırlıkta olacağı Komiteler oluşturulacak ve İhracat Stratejisinin uygulama (termin) planları ortaya çıkarılacaktır. Stratejinin uygulandığı süre boyunca ise, her bir faaliyet ve projenin takibi ve değerlendirilmesi yapılacak, bu sayede, stratejide belirlenen hedeflere ulaşılması sağlanacaktır.

D. İhracatçı Firmaların Girdi Maliyetlerinin Düşürülmesi

İhracatçılarımızın rekabet gücünün artırılabilmesini teminen, başta elektrik enerjisi olmak üzere temel girdi maliyeti olarak adlandırılacak enerjinin, dünyada ve ülkemizdeki durumunun karşılaştırmalı olarak değerlendirildiği bir rapor hazırlanmıştır. Benzer nitelikteki çalışmalar istihdam ve haberleşme konuları ile ilgili olarak sürdürülmekte olup, Acil Eylem Planında öngörülen süre içinde tamamlanacaktır.

Öte yandan; diğer kurumlarla işbirliği sağlanması amacıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda, 24 Nisan 2003 tarihinde, Ulaştırma Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Telekomünikasyon Kurumu, Türk Eximbank ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu yetkililerinin katıldığı, görüş ve önerilerinin alındığı bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Yapılan çalışmalar neticesinde Türkiye'de ihracatçıların en önemli girdileri olan elektrik ve doğal gaz gibi girdilerin fiyatlarının ve bunlar üzerindeki KDV oranlarının gelişmiş ve gelişmekte olan bir çok ülkeye göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Elektrik fiyatının ucuzlatılabilmesinin önündeki engellerden en önemlisi Yap-İşlet-Devret ve Yap-İşlet tesislerinden alım ve fiyat garantisi sözleşmesi ile alınmak zorunda olan yüksek fiyatlı elektrik olarak belirlenmektedir.

Doğal gazda karşı karşıya olunan en önemli sorun ise; al-ya da-öde sözleşmelerine bağlanmış olan yüksek fiyatlı ve Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda, özellikle 2005 yılından sonra tüketmesi mümkün olmayan, ancak parasını ödemek zorunda olduğu gaz bağlantılarıdır. Rusya Federasyonu'ndan ithal edilen ve üç ayrı fiyat uygulanan gazın fiyatının her bir doğal gaz alım anlaşmasında eş baza getirilmesi amacıyla, 2003'ün Şubat ayında Ankara'da GAZEXPORT Şirketi ile yoğun görüşmeler başlatılmıştır.

Üretimde önemli maliyet unsurlarından biri olan enerji fiyatlarında, ek vergiler de dahil olmak üzere maliyet artırıcı unsurların etkilerinin asgari düzeye indirilmesi konusunda Acil Eylem Planının Enerji başlığı altında da çalışmalar yürütülmektedir.

Enerji maliyetlerinin yanısıra ihracatçıların maliyetlerinde kredi faizleri de önemli bir kalemi oluşturmaktadır. Türk Eximbank tarafından ihracatçılara verilen düşük faizli krediler, ihracatçılar üzerindeki faiz yükünü azaltmak suretiyle girdi maliyetleri üzerinde azaltıcı etki yapmaktadır. Bu kapsamda, son gelişmeler doğrultusunda piyasalar üzerindeki risk faktörlerinin azalması, Türk Eximbank'a vade uzatma ve faiz oranlarını düşürme imkanı tanımıştır. Banka Yönetim Kurulu 15 Nisan 2003 tarihli toplantısında aldığı kararla 21 Nisan 2003 tarihinden geçerli olmak üzere;

- Sevk Öncesi İhracat Kredileri ile Performans İhracat Kredilerinin (yeni adıyla İhracata Hazırlık Kredileri) azami 180 gün olan vadelerini 360 güne yükseltmiştir. Kredilerin anaparaları 180 günlük dönemler halinde iki eşit taksitte tahsil edilecek ve kredi faizlerinin vadeye bağlı olarak kademeli uygulanmasına devam edilecektir.
- Sevk Öncesi Reeskont Kredisinin vadesi 120 günden 180 güne çıkarılmıştır.
- Mal mukabili ödeme şekline göre yapılacak ihracat işlemlerinin Türk Eximbank kaynaklarından kredilendirilmesi imkanı getirilmiştir.

Irak savaşının yarattığı belirsizlik ortamında mali sektörde yaşanan dalgalanmalar nedeniyle faiz oranlarının genel seviyesinde önemli artışlar meydana gelmesine rağmen kredi faiz oranlarını yükseltmeyen Türk Eximbank, ekonomik koşulların piyasalar üzerindeki etkisi ve kaynak yapısını dikkate alarak, 180 gün vadeli TL kredilerinin faiz oranlarını 1 puan düşürmüştür. 360 gün vadeyle kullanılacak kredi faiz oranları ise, 180 gün vadeyle kullanılacak kredilere uygulanacak faiz oranlarına TL kredilerinde 3 puan, döviz kredilerinde 1 puan ilave edilerek belirlenmiştir. Yeni faiz oranları; vade ve kredi büyüklüğüne göre TL kredilerinde % 38-49 aralığında olup, Kalkınmada Öncelikli Yörelere için 5 puan indirim uygulanacaktır. Döviz kredilerinde ise, faiz oranları Libor+1,50 ila Libor+3,75 aralığında düzenlenmiştir.

E. Başta Komşu Ülkeler Olmak Üzere İhracat Potansiyeli Olan Devletler Seçilerek Ticaret Hacminin Artırılması için Gerekli Girişimlerde Bulunulması :

Türkiye'nin komşuları ve çevre ülkeleri ile ilişkilerine çerçeve oluşturması amacıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından Ocak 2003'de bir "Komşu ve Çevre Ülkeler Stratejisi Eylem Planı" hazırlanmıştır.

Öte yandan; yoğun rekabetin yaşandığı uluslararası pazarlarda imaj olgusunun taşıdığı önemin bilincinde olarak ihracatımızın gerek konjonktürden gerek yapısal özelliklerinden kaynaklanan problemlerini asgari düzeye indirmek ve Türk ihraç ürünlerinin pazar şansını arttırmak amacıyla, Müsteşarlığımız tarafından etkin bir şekilde tanıtım faaliyetleri sürdürülmektedir. Yurtdışında hedef seçilen ülkelere ihracatımızın artırılması, yabancı sermayenin Türkiye'ye çekilmesi ve müşterek yatırım imkanları için gerekli ortamın yaratılması açısından, hedef pazar olarak belirlenen ülkelere yönelik ticaret heyeti programlarına, alım heyetleri organizasyonlarına ve yurt dışı fuarlara milli düzeyde katılım çalışmalarına etkin bir şekilde devam edilmektedir.

Ayrıca, hedef pazarlar ve bu pazarlara yönelik ihracatın artırılması hususu soru önergesinin "C" başlığı altında açıklanan "İhracatın Stratejik Planlaması" çalışması kapsamında daha detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

F. Eximbank'ın Yeniden Yapılandırılması :

Türk Eximbank'ın yeniden yapılandırılması çalışmalarına kaynaklar dahilinde devam edilmektedir. Bu itibarla Eximbank 2003 Yıllık Programı kapsamında belirlenen uygulamalar aşağıda kısaca özetlenmektedir.

KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi Programı

15 Nisan 2003 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile ihracat sektörünün önemli bir unsuru olan KOBİ'lerin Türk Eximbank imkanlarından daha uygun koşullarla yararlandırılmalarını sağlamak üzere KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi (KOBİ-İHK) adıyla 1 yıl vadeli yeni bir program yürürlüğe konulmuştur. Bu program ile teminat mektubu sorununa yönelik olarak; Türk Eximbank'ın Bankalar Kanunu'na tabi olmasından kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde, diğer kredi programlarında kredi riskinin % 110'u düzeyinde olması istenen banka teminat mektubu oranı % 50'ye indirilmiştir.

Doğrudan Kullanılan Kredilerde Düşük Teminatlı Kredi Uygulamaları

DTŞ Kredileri dışında kalan diğer doğrudan kullanılan kredi programlarında kredi teminat oranları aşağıya çekilmiş ve kredibilite tespitine ilişkin olarak Banka tarafından aranan bazı mali/etik kriterler revize edilerek bu imkandan daha fazla firmanın yararlanması mümkün kılınmıştır.

Özel Finans Kurumlarının Teminat Mektupları

Doğrudan teminat karşılığı kullanılan kredilerde, halihazırda teminat mektubu limiti tahsis edilmiş ticari bankaların yanısıra, özel finans kurumlarına da limit tahsis edilerek, bu kurumların düzenleyecekleri teminat mektuplarının Türk Eximbank tarafından teminat olarak kabul edilmesi uygulaması başlatılmıştır.

Kredilerin Yaygın Kullanımı

Doğrudan kullanılan kredilerin kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla programlardan yararlanabilmek için gerekli ön koşullar hafifletilmiştir. İhracata Hazırlık Kredisinde (eski adıyla Performans İhracat Kredisi) ihracat performansı 200.000 ABD dolarının altında olan veya yeni ihracata başlayan firmalara, azami 100.000 ABD dolarına kadar limit tahsis edilecektir. Turizm faaliyetlerine ilişkin olarak kullanılan krediden faydalanabilmek için bir önceki yıl itibarıyla yurda getirilmesi zorunlu olan döviz tutarı 1 milyon ABD dolarından, 500 bin ABD dolarına düşürülmüş ve kredinin döviz olarak kullanılabilmesi imkanı da getirilmiştir. Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi programı kapsamında kredilendirilecek projeler için Türk Eximbank tarafından tespit edilen yurt dışı sabit tesis yatırım tutarı asgari 500 bin ABD dolarından 200 bin ABD dolarına düşürülmüştür.

Cezai Faiz Oranları

Kredilerin vadesinde ödenmemesi, ihracat taahhüdünün yerine getirilmemesi halinde firmalara cari en yüksek faiz oranının 1,5 katı olarak uygulanan cezai faiz oranı 1,2 katına düşürülmüştür.

Program Uygulamalarında Bürokratik İşlemler Azaltıldı

Tüm programlarda bürokratik işlemleri kolaylaştırmak amacıyla; resmi belgeleme yerine olanaklar ölçüsünde firma beyanına dayanan belgeleme sistemine geçilmiştir.

Daha geniş bir ihracatçı kitlesine ulaşılması amacıyla gelişmiş sanayi altyapısına sahip olan ve ihracat potansiyeli yüksek illerde yeni irtibat bürolarının açılması planlanmaktadır.

Türk Eximbank, dışa açılma ve ihracata dayalı büyüme politikasının bir sonucu olarak giderek artan ihracatçı/sigortalı firma taleplerine anında yanıt verebilmesini sağlayacak "Doküman Yönetim ve İş Akış Sistemi" projesini uygulamaya geçirmiştir. Bilgisayar altyapısı belli seviyeye gelmiş olan Banka, bir sonraki aşamada yasal altyapıları organize edilmiş tüm işlemlerini elektronik ortamda gerçekleştirebilir hale gelecektir.

Ülke Kredileri

Eximbank'ların asli görevlerinin en önde gelenlerinden biri olan ihracatçıların yeni pazarlara yönelmesinin teşvik edilmesi ve mevcut pazarlardaki paylarının artırılmasını teminen ihracat kredi sigortası kapsamı dahilindeki ülke sayısı sürekli artırılırken, sigorta kapsam koşulları ihracatçıların lehine iyileştirilmektedir.

Türk Eximbank'ın 2003 Yılı Programı'nın Yüksek Danışma ve Kredileri Yönlendirme Kurulu'nca Nisan ayı içinde onaylanmasıyla Ülke Kredi/Garanti Programları kapsamında "devlet garantisi" sağlanamayan durumlarda, Türk Eximbank tarafından ilgili ülkede muteber kabul edilen bir bankaya doğrudan kredi açılması suretiyle Türk ihracatçıları ve müteahhitlerinin desteklenmesi uygulamasının önü açılmış bulunmaktadır. Böylece, IMF/Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların uygulamaları nedeniyle ilgili ülkeler tarafından devlet garantisi verilememesi nedeniyle işletilemeyen krediler tekrar kullanılmaya başlanabilecektir.

G. İhracatta Belirsizliğin Azaltılması için Gerekli Düzenlemelerin Yapılması :

İhracatta döviz kurlarının volatilitelerinden kaynaklanan belirsizliğin asgariye indirilmesi hususunda, Hazine, Türk Eximbank, T. Cumhuriyet Merkez Bankası ve diğer ilgili kurumların görüşleri alınmış olup, bu çerçevede yapılan değerlendirme aşağıda sunulmaktadır.

Uygulanmakta olan dalgalı kur rejimi çerçevesinde döviz kurunun volatilitelerine bağlı olarak ihracatçıların açısından lehte ve aleyhte durumlar söz konusu olabilmekte ve dalgalı kur rejiminde spekülasyon hareketleri sistemin kendi içerisinde risk alınarak yapılmaktadır.

İhracatçıların için döviz kuruna bağlı olduğu varsayılan belirsizliğin giderilmesi ekonomide ve döviz kurlarında gerekli istikrara ulaşılmasıyla mümkün görülmektedir.

İhracatçıların kur riskinden korunması forward, future, option v.b. vadeli işlemlerle ticari bankacılık sistemi ve İMKB nezdindeki vadeli işlemler piyasasında gerçekleştirilebilmektedir.

Bu çerçevede; İMKB bünyesinde vadeli döviz sözleşmelerinin işlem gördüğü vadeli işlemler piyasası açılmış ve gerekli alt yapı düzenlemeleri yapılmıştır. Ancak, piyasanın etkin olarak çalışır hale getirilmesi için ilgili firmalara yönelik tanıtım ve eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmesi önem taşımaktadır.

Ayrıca, ihracatçılara Türk Eximbank tarafından sağlanan ihracat kredisi ve sigorta desteği kapsamındaki gerek faiz gerekse vadeler itibarıyla yapılan iyileştirmelerin ihracatçıların için var olduğu kabul edilen belirsizliklerin azaltılması yönünde etkisi olacağı düşünülmektedir.

7/456

TÜRK EXIMBANK

TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş.

SAYI : B.02.2.EXI.0.65.00.01/066/2003

14.05.2003 004983

14 Mayıs 2003

KONU : Acil Eylem Planı Çerçevesinde Türk Eximbank Tarafından Gerçekleştirilen Faaliyetler

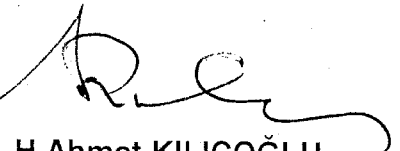
T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(SAYIN MEHMET ALİ ŞAHİN)

İLGİ : T.C. Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığının 07.05.2003 tarih ve B.02.0.002/2661 sayılı yazısı.

İlgi yazıda belirtilen ve Türk Eximbank'ın Acil Eylem Planı çerçevesinde "İşbirliği Yapılacak Kuruluş" olarak belirlenmesi sıfatıyla görevlendirildiği konularda gerçekleştirilen faaliyetleri hakkındaki bilgiler ekteki yazıda gönderilmektedir.

Bilgilerine arz ederiz.

Necati YENİARAS
Genel Müdür Yardımcısı

H.Ahmet KILIÇOĞLU
Genel Müdür

Ek (4 sayfa)

14.05.2003
Sayı: 2938

TÜRK EXIMBANK

Acil Eylem Planı kapsamında Türk Eximbank'ın ilgili olduğu alanlarda gerçekleştirdiği faaliyetler aşağıda detaylı bir şekilde verilmektedir:

Uluslararası Marka Oluşturulması Faaliyetlerinin Özendirilmesi

Türk Eximbank'ın uluslararası piyasalarda "Türk Malı" imajını güçlendirecek ve yerleştirecek ihracatı desteklemek amacıyla 1996 yılında uygulamaya koyduğu "Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi Programı" kapsamında bugüne kadar yurt dışı mağaza ve alışveriş merkezi projeleri desteklenmiştir. Bunun sonucunda Türk Eximbank kredileri ile Rusya Federasyonu, Kazakistan ve Romanya gibi ülkelerde kurulan mağaza ve alışveriş merkezlerinde Türk malları sergilenmekte ve satılmaktadır.

Türk Eximbank Yönetim Kurulu'nun 15 Nisan 2003 tarihli Toplantısı'nda Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi programının kapsamı genişletilerek mağaza/alışveriş merkezi yatırımlarının yanısıra moda yaratmaya ve Türk markasını yerleştirmeye yönelik yatırımların da desteklenmesi karara bağlanmıştır. Bu çerçevede, kredilendirilecek projeler için Türk Eximbank tarafından tespit edilen yurt dışı sabit tesis yatırım tutarının en az 500.000 ABD doları olması koşulu, uluslararası marka oluşturmaya yönelik olarak yurt dışında mağaza açacak firmaların kredi taleplerinin karşılanabilmesini teminen asgari 200.000 ABD dolarına düşürülmüştür.

Ayrıca, marka oluşturacak firmaların ilk stok temini masrafları ve reklam giderleri yatırım gideri olarak Program kapsamına alınmıştır. Bunlara ek olarak, kredi konusu proje için kredilendirme oranı yurt dışı yatırım tutarının azami % 75'inden % 85'ine yükseltilmiştir. 21 Nisan 2003 tarihinde uygulamaya giren bu yeni düzenlemelerin kendi markası ile mağaza açacak olan firmalar (başta tekstil firmaları) üzerinde özendirici etki yaratması beklenmektedir.

İhracatçı Firmaların Girdi Maliyetlerinin Düşürülmesi

İhracat sektöründen gelen talepler ve piyasalardaki gelişmeler Türk Eximbank'a vade uzatma ve faiz oranlarını düşürme imkanı tanımıştır. 21 Nisan 2003 tarihinden geçerli olmak üzere Sevk Öncesi İhracat Kredileri ile İhracata Hazırlık Kredilerinin (eski adıyla Performans İhracat Kredileri) azami 180 gün olan vadeleri 360 güne yükseltilmiştir. Kredinin anaparası 180 günlük dönemlerde 2 eşit taksitte, tahakkuk eden faiziyle birlikte tahsil edilecektir. Bankamızın ihracat sektörüne sağladığı kaynakları artırma çabaları çerçevesinde Merkez Bankası kaynağından kullandırmakta olduğu Sevk Öncesi Reeskont Kredisinde ise vade 120 günden 180 güne çıkarılmış ve mal mukabili ödeme şekline göre yapılacak ihracat işlemlerinin Türk Eximbank kaynaklarından kredilendirilmesi imkanı getirilmiştir.

Uygulanmakta olan ekonomik istikrar programındaki olumlu gelişmelerin yansımasıyla mali piyasalarda izlenen faiz oranları genel seviyesindeki gerilemeye paralel olarak Türk Eximbank, Kısa Vadeli Kredi faiz oranlarında 21 Nisan 2003 tarihinde, kredilerin vade yapısını ve ihracatçıların rekabet gücünün korunması amacını gözeterek indirim yapmıştır. Faiz oranlarındaki düşüşün devam etmesi nedeniyle, piyasalardaki olumlu gelişmeleri kredi programlarına hızla yansıtarak ilk tepkiyi veren kurum olan Türk Eximbank 5 Mayıs 2003 tarihinde ise kısa vadeli TL kredi faiz oranlarında 4 puanlık ikinci bir indirime daha gitmiştir. Yeni faiz oranları; vade, kredi büyüklüğü ve firmaların ihracat kredi sigortası müşterisi olmalarına bağlı olarak, TL kredilerinde % 34-45 aralığında olup, Kalkınmada

TÜRK EXIMBANK

Öncelikli Yörelere için 5 puan indirim uygulanmaktadır. Döviz kredilerinde ise faiz oranları Libor+1,50 ila Libor+3,75 aralığında düzenlenmiştir.

Başta Komşu Ülkeler Olmak Üzere İhracat Potansiyeli Olan Devletler Seçilerek Ticaret Hacminin Artırılması İçin Gerekli Girişimlerde Bulunulması

Eximbankların asli görevlerinden biri de ihracatçıların yeni pazarlara yönlendirilmesidir. Bu kapsamda, Türk Eximbank, 1989 yılından beri uyguladığı Ülke Kredi/Garanti programları çerçevesinde diğer eximbankların cesaret edemediği bir dönemde Rusya Federasyonu ve Orta-Batı Asya Cumhuriyetlerine yönelik olarak kredi ve garanti desteği sağlamış, ihracatçılarımıza ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitlerimize bu yeni pazarlara girme imkanı tanıyarak bu konuda kendini kanıtlamıştır. Günümüzde ihracatçı ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitlerimiz bu ülkelerde önemli iş potansiyeline sahiptir. Bu ülkelerdeki tecrübelerimiz ışığında, son 3 yıldır komşu ve diğer hedef ülkelerle ticaretin geliştirilmesi ve ihracatçı ve yatırımcıların uzun vadede bu pazarlarda kalıcılığını temin edilmesi için destek sağlama yönündeki faaliyetlerimiz sürdürülmektedir.

Türk Eximbank, Ülke Kredi/Garanti Programları kapsamında destek sağlanan ülkelerdeki IMF kısıtları ve ülkelerin özgün koşulları çerçevesinde açılacak kredilerin teminatı olarak devlet garantisi tesis etmekte sorunlar yaşanması nedeniyle tıkanan kredilere tekrar işlerlik kazandırılmasına çalışmaktadır. Bu kapsamda, "devlet garantisi" sağlanamayan durumlarda, Banka tarafından ilgili ülkede muteber kabul edilen bir bankaya doğrudan kredi açarak Türk müteahhitlerinin desteklenmesi uygulaması başlatılmıştır.

Ayrıca, komşu ülkeler ve diğer ihracat potansiyeli olan ülkelerde gerçekleştirilecek projelerin Ülke Kredi/Garanti programların çerçevesinde kredilendirilmesinin yanı sıra, söz konusu ülkelerin ihtiyaçları da gözetilerek çeşitli tüketim, ara ve sermaye mallarının satışının Türk Eximbank diğer kredi ve sigorta programları ile desteklenmesi yoluyla da bu ülkelere yönelik ihracat hacmi artırılmaya çalışılacaktır.

Bunlara ek olarak, diğer ülkelerdeki eximbank benzeri kuruluşlar ile işbirliği imkanlarının artırılması ve Türk firmalarının yabancı girişimcilerle başta komşu ülkeler olmak üzere, üçüncü ülkelerde ortaklaşa yüklenecekleri işlere, müşterek sigorta ve bu kapsamda ortak finansman desteği sağlanmasına yönelik çalışmalarımız artırılarak sürdürülmektedir.

Türk Eximbank'ın Yeniden Yapılandırılması

Türk Eximbank'ın program ve uygulamalarının yeniden düzenlenmesi konusunda Banka Yönetim Kurulu'nun 15 Mayıs 2003 tarihli toplantısında bir dizi karar alınmıştır. 21 Mayıs 2003 tarihinden itibaren uygulamaya konulan bu düzenlemelere ilişkin bilgiler aşağıda verilmektedir:

A) KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi Programı

Türkiye ekonomisinin önemli bir iktisadi unsuru olan küçük ve orta ölçekli kuruluşların (KOBİ) kredi imkanlarından daha çok yararlanmalarına imkan tanımak ve teminat getirmekte yaşadıkları sıkıntılara çözüm sağlamak amacıyla düşük teminatlı ve 1 yıl vadeli yeni bir kredi programı, KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi programı, yürürlüğe konulmuştur.

TL ve Döviz cinsinden kullanılacak olan kredi programında firma limiti azami 100.000 dolar olarak belirlenmiştir. KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi en düşük faizli Türk

Eximbank kredisi olup, kredinin anaparası vadesinde, faizi ise 6 aylık dönemler halinde iki taksitte ödenecektir.

Söz konusu kredinin, KOBİ'lerin ticari bankacılık sisteminden de yeterince yararlanamadıkları gözönüne alınarak, doğrudan Türk Eximbank tarafından kullandırılması uygulaması başlatılmıştır. Bu program ile KOBİ'lerin teminat mektubu sorununa çözüm sağlamaya yönelik olarak da, Türk Eximbank'ın Bankalar Kanunu'na tabi olmasından kaynaklanan yükümlülükleri de dikkate alınarak, talep edilen banka teminat mektubu oranı kredinin % 50'sine indirilmiştir.

B) Doğrudan Kullandırılan Kredilerde Düşük Teminat Uygulaması

İhracata Hazırlık Kredisi, Sevk Öncesi Reeskont Kredisi ve Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı'nda kredi teminat oranları aşağıya çekilmiş ve kredibilite tespitine ilişkin olarak Banka tarafından aranan bazı mali/etik kriterler revize edilerek bu imkandan daha fazla firmanın yararlanması mümkün kılınmıştır. Teminat indirimi için gerekli olan mali kriterler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Teminat Oranı	Borç/Özkaynak Oranı	Cari Oran
% 50	≤ 70/30	≥ 1,3
% 60	≤ 75/25	
% 80	≤ 85/15	

C) Özel Finans Kurumlarına Gayrinakdi Limit Tahsis Edilmesi

Doğrudan teminat karşılığı kullandırılan kredilerde, halihazırda teminat mektubu limiti tahsis edilmiş ticari bankaların yanı sıra, özel finans kurumlarına da limit tahsis edilerek, bu kurumların düzenleyecekleri teminat mektuplarının Türk Eximbank tarafından teminat olarak kabul edilmesi uygulaması başlatılmıştır.

D) Cezai Faiz Oranlarının İndirilmesi

Kredilerin vadesinde ödenmemesi veya ihracat taahhüdünün yerine getirilmemesi halinde firmalara uygulanan cezai faiz oranı, cari en yüksek faiz oranının 1,5 katından 1,2 katına düşürülmüştür. Bu şekilde istenilen teminatın en üst sınırını belirlerken dikkate alınan muhtemel risk tutarı aşağı çekilerek teminat sıkışıklığına da kısmen rahatlama sağlanmıştır.

E) İhracat Kredi Sigortası/Garanti Uygulamaları

Bütün dünyada çağdaş ve etkin bir teşvik aracı olarak kullanılan ihracat kredi sigortası ihracatçılarımıza riskten arındırılmış bir ortam sağlayarak, yeni pazarlara yönelmelerinin teşvik edilmesinde ve mevcut pazarlardaki paylarının artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Komşularımız ile olan ihracatın artırılması çalışmalarının sürdürüldüğü günümüzde, ihracat kredi sigortasının önemi daha da artmaktadır. Bu çerçevede, ihracat kredi sigortası kapsamı dahilindeki ülke sayısı sürekli artırılırken, sigorta kapsam koşulları ihracatçılarımız lehine iyileştirilmektedir.

Ayrıca, ihracatçılarımızdan gelen yoğun talep gözönünde bulundurularak, Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası Programı kapsamında serbest bölgelere ve serbest bölgelerden yapılacak bazı ihracat işlemlerinin sigorta teminatı altına alınması uygulamasına 1 Nisan 2003 tarihi itibarıyla başlanmıştır.

TÜRK EXIMBANK

Bunlara ilave olarak, müteahhitlerimizin yurt dışında üstleneceği projelere yönelik olarak bankalar tarafından verilecek teminat mektuplarının ilgili ülkenin kamu işveren makamlarınca haksız olarak nakte çevrilmesi sonucunda müteahhitlerimizin uğrayacakları zararları telafi etmek amacıyla yeni bir sigorta programının uygulamaya konulmasına yönelik çalışmalarımız da sonuçlandırılma aşamasındadır.

F) Bürokratik İşlemlerin Azaltılması

Tüm programlarda bürokratik işlemleri kolaylaştırmak amacıyla; resmi belgeleme yerine olanaklar ölçüsünde firma beyanına dayanan belgeleme sistemine geçilmiştir.

Daha geniş ihracatçı kitlesine ulaşılması amacıyla gelişmiş sanayi altyapısına sahip olan ve ihracat potansiyeli yüksek illerde yeni irtibat bürolarının açılması karara bağlanmıştır.

Türk Eximbank, dışa açılma ve ihracata dayalı büyüme politikasının bir sonucu olarak giderek artan ihracatçı/sigortalı firma taleplerine anında yanıt verebilmesini sağlayacak "Doküman Yönetim ve İş Akış Sistemi" projesini uygulamaya geçirmiştir. Bilgisayar altyapısı belli seviyeye gelmiş olan Banka, bir sonraki aşamada yasal altyapıları organize edilmiş tüm işlemlerini elektronik ortamda gerçekleştirebilir hale gelecektir.

İhracatta Belirsizliğin Azaltılması İçin Gerekli Düzenlemelerin Yapılması

Uygulanmakta olan dalgalı kur rejimi çerçevesinde döviz kurunun volatilitesine bağlı olarak ihracatçılar açısından lehte ve aleyhte durumlar söz konusu olabilmektedir. Dalgalı kur rejiminde spekülasyon hareketleri sistemin kendi içerisinde risk alınarak yapılmakta, şirket, banka, hanehalkı gibi ekonomik bireyler işlemlerin kâr ve zararına katlanmak zorunda kalmaktadır. Kur riskinden korunma ise forward, future, opsiyon v.b. vadeli işlemlerle ticari bankacılık sistemi ve İMKB nezdindeki vadeli işlemler piyasasında gerçekleştirilebilmektedir.

Ekonominin istikrara kavuşmasıyla döviz kurunun volatilitesi azalacak ve kur riskinden korunmaya ilişkin vadeli işlem piyasaları daha etkin hale gelecektir. Böylece kur riskinin sigortalanması fonksiyonu mali sistem içerisinde kendiliğinden yerine gelecek ve ihracatta belirsizlik azalacaktır.

Yıllık 35 milyar dolar düzeyinde ihracat hacmi olan ülkemizde kur riskinin hedge edilmesine olan ihtiyaç dikkate alındığında, bu hizmet ancak, ekonominin istikrara kavuşmasıyla bankacılık sistemi ve İMKB nezdindeki organize piyasalarda daha etkin bir şekilde verilebilecektir. Böylece, ihracatçılar kur risklerini yönetme imkanına sahip olacaktır.

Türk Eximbank açısından ise; ihracatçıların kur riskinin sigorta v.b. yollarla üstlenilmesinin, Banka'nın BDDK yönetmelikleri çerçevesinde kur riski sınırlamalarına uyma yükümlülüğü, yurt dışından yoğun biçimde borçlanan Banka'nın mali yapısı üzerinde yaratabileceği olumsuz etkileri, 35 milyar dolar ihracat hacmi olan ülkemizde devlete yükleyeceği maliyet gözönüne alındığında ve dalgalı kur sisteminde bir devlet kuruluşunun kur riskini üstlenmesinin kendi içerisinde bir çelişki oluşturacağı gerçeğinden hareketle uygun olmayacağı düşünülmektedir.